

Thema zon: Schepping

Benodigheden

Deze les is uitgewerkt aan hand van hoofdstuk 7 uit het Echelonboek *Geestelijke stromingen geven*:

- + Waarom: Het nut van het behandelen van de desbetreffende onderwerp.
- + Daarom: De nodige uitleg en achtergrondinformatie bij de desbetreffende onderwerp.
- + Doen: Gebruik van het viertaktmodel voorbereiden, semantiseren, consolideren en controleren.

In het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd* vindt u over het thema meer informatie. Wilt u meer weten over de beschreven werkvormen, dan is dat in dit boek te vinden in het overzicht van het werkvormen ABC, op de bladzijden 150 t/m 175.

De aanbevolen liederen komen grotendeels uit de liedbundel *Eigen-wijs*. Deze liedbundel is voor kinderen van 4 - 12 jaar en bevat ruim driehonderd liederen, verdeeld over alle groepen van het basisonderwijs.

Materiaal: Kleurplaat 'zon'

Waarom

In de weken na de krokusvakantie is er voor de scholen een mogelijkheid om de lente met een onderwerp te behandelen dat veel mensen aanspreekt, zoals bloemen, vuur, zon. Lente is een soort van wakker worden. Alles in de natuur wordt gewekt uit de winterslaap. De natuur wordt langzaam wakker, alles ontpopt zich. De kleuren van krokussen, narcissen, tulpen zijn scherp en helder. De bomen laten hun eerste bloesem zien. Er is veel te zien, te ruiken en te horen. Zien: de vele bloemen, de kleuren. Horen: de vogels, de andere dieren. En ruiken: de vele geuren van de bloemen, de bloesem ...

De eerste warme dagen zijn vaak zeer aangenaam: iedereen trekt naar buiten om de tuin op te ruimen en te genieten van de zon. In de lente is ook feest van Pasen en dat past ook bij de lente. Pasen heeft te maken met dat Jezus uit de dood is gewekt. Let op de woorden: gewekt worden; opstaan. Eigenlijk heel alledaags, maar waarom hebben veel mensen toch ook zoveel moeite met opstaan? Voor veel mensen is dit iedere ochtend weer een strijd. Wanneer de wekker afgaat, slaan we wat om ons heen in de hoop de snooze-knop te raken zodat we ons nog een keer kunnen omdraaien. Sommigen herhalen dit meerdere malen en moeten zich vervolgens haasten om net op tijd aan te komen op werk of school! Opstaan is eigenlijk ook weer niet voor iedereen vanzelfsprekend!

'Pasen' heeft in de bijbel een andere naam: 'Pesach'. Pesach werd en wordt in de tijd van de lente gevierd, als de lammetjes geboren waren en het land ingezaaid werd. Het was oorspronkelijk een feest dat herinnerde aan de uittocht van de Israëlieten uit Egypte. Zie meer over Pasen: bladzijde 180 in het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd*

'Pinksteren' heeft in het bijbel ook een andere naam: 'Sjawoe'ot' (= Wekenfeest), dat is zeven weken na Pesach, vanouds is het een oogstfeest. In de huizen staan overal bloemen en er worden kaaspannenkoekjes gebakken. Zeven betekent in de bijbel: 'overvloed, heel veel'. Het Wekenfeest komt namelijk van de joodse akkerbouwers. Zij verbouwden op hun land gerst. Als de oogst van de gerst klaar was, hielden zij een feest. Om God te danken voor de overvloedige oogst.

Dus vijftig dagen na Pasen is het Pinksteren. En met Pinksteren lezen de christenen het volgende verhaal: *'Toen het Pinksteren was waren alle leerlingen van Jezus bij elkaar in hetzelfde huis. Ineens stak er buiten een harde wind op. De ramen vlogen open en er was veel wind in het hele huis. Toen kwam er ook vuur binnen. Het verdeelde zich in kleine vlammetjes boven de hoofden van de leerlingen. Men raakte vol van vuur'* (naar Handelingen 2, 1-13).

Tijdens Pinksteren worden er op sommige plaatsen pinksterbomen of meibomen opgericht. Lange staken met bovenin een hoepel, versierd met kleurige linten. Er wordt gedanst onder de meiboom met een lint in de handen. Deze vruchtbaarheidsgebruiken stammen van de midzomerfeesten. Op andere plaatsen worden grote Pinkstervuren aangestoken en grote bijeenkomsten georganiseerd. Zoals bijvoorbeeld Pinkpop.

Zie meer over Pinksteren: bladzijde 182 in het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd*.
En uitgebreide informatie kunt u lezen in hoofdstuk 5 'Wat is tijd' in het Echelonboek 'Geestelijke stromingen geven'.

Daarom

Licht heeft grote invloed op de stemmingen van de mens, dieren, natuur. Wanneer het weer in de lente aangenamer wordt, dan krijgt men ook de kriebels. Men wordt vrolijker, actiever en energiever en men wil naar buiten, dingen gaan ondernemen! En dat allemaal door de zon.

Zo houdt bijna iedereen van de zon. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, maar zelfs mensen die liever niet altijd in de zon willen zitten, vinden het wel prettiger wanneer er wat zon op een grauwe dag tussen de wolken weet te schijnen.

Meer informatie over zon in het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd* (blz. 69-71)

Liederen:

Hierbij zijn de volgende liederen uit de liedbundel *Eigen-wijs* goed te gebruiken:

Een klokkenliedje in mineur (Pasen en Pinksteren, onderbouw)

Lammetje lammetje lammetje (Pasen onderbouw)

De bolletjes (Pasen onderbouw)

Vogels in de lente (Pasen onderbouw)

Kippenei (Pasen middenbouw)

Hebban olla vogala ((Pasen middenbouw / bovenbouw)

Opstaan, doorgaan, kalm aan ((Pasen middenbouw / bovenbouw)

Hinnah mah tov (Pasen / Pinksteren middenbouw / bovenbouw)

Wij maken een kringetje (Pinksteren onderbouw)

Klap klap (Pinksteren onderbouw)

Zeg bakkertje, wat doe je met dat meel (Pinksteren onderbouw)

Fanfare (Pinksteren middenbouw)

Met trommel en trompet (Pinksteren middenbouw)

De bakker (Pinksteren middenbouw)

Lietsje foar elkenien (Pinksteren middenbouw / bovenbouw)

Ma come bali bela bimba (Pinksteren bovenbouw)

Make new friends (Pinksteren bovenbouw)

I like the flowers (Pinksteren bovenbouw)

Op de website www.vrijeschoolliederen.nl zijn zeer veel liederen te vinden. Er zullen ongetwijfeld liederen tussen staan die voor jong en oud tot de verbeelding spreken en die vrijwel iedereen mee kan zingen.

Doen

Voorbewerken

Vraag aan de kinderen waarom (zon) licht belangrijk is?

Informatie:

Al in het oude Griekenland gaven de Grieken aan dat (zon)licht een heilzame werking heeft op de mens. Licht is leven, vrijwel als wat leeft heeft licht nodig. Alles begint bij de zon,

zonder de warmte en het licht zou leven op aarde niet mogelijk zijn. Dat kunnen we zien in de lente. Als de zon langer begint te schijnen, komt overal het groen uit de aarde.

Semantiseren

Hoe de licht op de aarde kwam. Een oud Afrikaans verhaal.

Lang geleden was het overal donker. Maar heel hoog, boven het 'donkere' waar het licht was woonde een hemelgod Nyame. Nyame vond het fijn om dingen te maken. Zo maakte hij op een dag een hele grote mand. Daar deed hij aarde in, plantte er ook wat planten in en liet er wat dieren in rondlopen. Hij blies een gat in het donkerte en liet de mand daar doorheen zakken. De mand is wat nu de aarde is. De gat in de donkerte werd de zon. En in dat gat maakte hij een luik. Het luik moest wel steeds open gemaakt worden, anders gingen de planten en de dieren dood. En hij vond het ook leuk en om naar beneden te kijken. Wanneer de hemelgod het luik dichtdeed, werd het donker. Het werd heel erg donker en daar waren de dieren niet blij mee. De dieren werden zelfs heel erg bang. Na een tijdje kwam Nyame op een idee om dat probleem op te lossen. Hij maakte rondom het grote gat heel veel kleine gaatjes en een wat groter gaatje in het donkerte. Al die kleine gaatjes noemde hij sterretjes en het wat grotere de maan. En al die sterretjes en de maan gaven dan in die donkere nachten toch wat licht! Zo was de hemelgod Nyame trots op wat hij gemaakt had. Iedere ochtend deed hij de luik open om te kijken naar zijn mooie aarde. En zo kwam dan de zon op.

Op een dag zag Nyame mooie bloemen op de aarde. De geurige reuk van de bloemen kwamen bij het luikje en zo ook in zijn neus. Daarvan moest Nyame erg van niezen. En daardoor kwamen uit zijn mond stofjes op de aarde beneden. Dat werden mensen. De mensen kwamen uit het binnenste van Nyame.

Informatie bij het verhaal

Bron: *Scheppingsverhalen uit alle windstreken*, Zeist, 1996. Verhaal is ingekort en bewerkt. Nyame is de hemelgod van de Akan-Ashanti in Centraal-Ghana.

Kringgesprek n.a.v. het verhaal

Waarom moest het luik steeds opengemaakt worden?

Waarom waren de dieren bang wanneer het luik dichtging?

Hoe werd het probleem van de donkere nacht door Nyame opgelost.

Een vraag aan de oudere kinderen: Wat jullie gehoord hebben is een oud verhaal uit Afrika. Hoe worden zulke verhalen ook weleens genoemd? (antwoord: scheppingsverhalen. Meer informatie over scheppingsverhalen hoofdstuk 1.2. en 1.3.2. in het Echelonboek *Geestelijke stromingen geven*).

Consolideren

De jongsten kunnen het werkblad bloemen in de zon inkleuren

De ouderen kunnen een associatie- of woordveld maken rondom zon.

Controleren

Kinderen kunnen transparantpapier in allerlei soorten en kleuren op de ramen bevestigen om zo de zon/lichtinval te beïnvloeden.

Een aantal suggesties voor een 'gezamenlijke' afsluiting.

Raadpleeg hierbij het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd* (bladzijde 10).